

Budsjett for å møte 2021 på en forsvarlig måte.

HALDEN KOMMUNE.

PENSJONISTPARTIETS BUDSJETT FOR 2021 OG ØKONOMIPLAN FOR 2021—2024.

ET BUDSJETT FOR VEKST OG UTVIKLING.

IKKE ET BUDSJETT FOR VELFERDSREDUKSJONER OG FOR STORE FONDSAVSETTNINGER.

PENSJONISTPARTIET VIL TA HELE KOMMUNEN I BRUK IKKE BARE SENTRUMSOMRÅDENE.

INGEN SAK ER FOR LITEN ELLER FOR STOR FOR PENSJONISTPARTIET. VI ER INNBYGGERENS OMBUDSMENN.

Innholdsfortegnelse

- Side 1. Forside.
- Side 2. Innholdsfortegnelse.
- Side 3. Pensjonistpartiets veivalg.
- Side 4. Overordna forhold.
- Side 6. Helse og Mestring
- Side 7. Undervisning og oppvekst.
- Side 7. Samfunn og Samskaping
- Side 8. Miljøtiltak
- Side 9. Teknisk Sektor
- Side 11. Budsjettskjema 1A og 1B
- Side 12. Budsjettskjema B3 og 2A
- Side 13. Budsjettskjema 2B
- Side 14. Pensjonistpartiets forslag til vedtak.

PENSJONISTPARTIETS VEIVALG

Pensjonistpartiet har nå i flere år pekt på at den politiske kursen som både posisjon og opposisjon har ført i de siste 6 - 8 årene ikke har vært bærekraftig for kommunens økonomi. Ved det politiske skiftet som skjedde høsten 2019 har ikke dette forholdet blitt endret noe på. Tidligere kurs ble videreført med enda større styrke når budsjettet for 2020 ble lagt fram og vedtatt i kommunestyret.

Det ble raskt konstatert at vedtatt budsjett ikke var i samsvar med de realiteter som kommunen her sto ovenfor. Budsjettavikene ble i løpet av de første månedene sterkt overskredet. Så kom Corona pandemien og gjorde situasjon enda vanskeligere på flere av de viktige områdene i kommunen.

Istedenfor å møte de vanskeligheter som her oppsto ved at budsjettet innenfor i særlig grad undervisningssektoren måtte tilføres mere budsjettmidler så valgte den politiske ledelsen å stramme inn enda mere på dette budsjettområdet. Dette rammet elever som hadde det vanskelig fra før i stor grad.

Det samme skjedde innenfor Helse og mestring hvor det ble en føljetong i media hvor berørte familier som hadde sine nærmeste på våre institusjoner framførte at her var det mangler på flere områder.

Det samme gjaldt innenfor NAV hvor de med vanskeligst økonomi fortsatt ikke blir ivaretatt økonomisk slik de skal. Det går i hovedsak på barnefattigdommen i kommunen hvor inntektene til foreldrene er langt under fattigdomsgrensen. Med det grunnlaget som her er nevnt så kan det konstateres at ved årsskiftet 2020 over til 2021 så står kommunen i en enda mere vanskelig situasjon enn på mange ti - år. Hovedpunktene som har brakt kommunen i den situasjon som en nå har er følgende:

Det har blitt investert i store kostnadskrevenne prosjekter som ikke har blitt «lønnsomme» for kommunen slik det var forutsatt. Driftskostnadene ble langt høyere enn det som var planlagt.

- Kongeveien skole som mange mente var riktig å bygge viser det seg få år i ettertid at det var en unødvendig investering da andre skoler forutsettes nå skal legges ned på grunn av for få elever i kommunen.
- Bergheim bo, og aktivitetssenter har på mange måter kommet i samme situasjon ved at det ikke er økonomi til å ansette det antall personer som trengs ved en slik stor institusjon. Det har også her blitt bevilget for lite

driftsmidler. Det preger hele virksomheten som sårt trenger flere ansatte for at omsorgsnivået skal bli betraktelig bedre.

- Barnefattigdommen stiger i kommunen. Det er tvert mot det som ble lovet av de som overtok styringen av kommunen kort tid tilbake.
- Det som i stor grad har medført at kommunen nå ser ut til å miste sin handlefrihet er låneopptakene som nå utgjør over 4000 millioner og forutsettes i 2021 å øke til over 5000 millioner.

Hva betyr så den gjennomgangen som en her har foretatt for budsjett året 2021?

Hele det politiske miljøet i kommunen er nå blitt kjent med begrepet GODT NOK og at kommunens OMSORGSBÆREEVNE ble nådd i 2020, og at kommunedirektøren sier nå at det nå vil være tid for "å ta en fot i bakken" i forholdet til de store investeringsløftene, og avvente utviklingen i tiden som kommer.

Pensjonistpartiet har utarbeidet sitt budsjettforslag med grunnlag i den kursendring som vi nå har stått for i flere år. Vi har hevdet at det som må komme foran alt annet er at vi klarer å opprettholde omsorgen til innbyggerne. Det må gå foran alt i den situasjon som vi nå skal møte i året som kommer. Det kommer ikke til å bli lettere for de som har det vanskelig fra før i kommunen om ikke det skjer en sterk omprioritering av det budsjettforslaget som nå er lagt fram fra kommunedirektørens side. Her har administrasjon gjort det som de er satt til å gjøre, nemlig å følge tidligere vedtatt økonomiplan for 2020 - 2023. Den gjelder inntil kommunestyret har vedtatt en ny kurs.

Administrasjonen peker i sitt budsjettforslag på hvilke konsekvenser det vil få om ikke kursen her endres radikalt. Pensjonistpartiet mener at her må hele det politiske miljøet lytte til det som her kommer fram fra administrasjonens side.

OVERORDNA FORHOLD

Halden kommune vil nå miste evnen til å sørge for at innbyggerne får de tjenester som de etter lov, forskrift og regelverk har krav på.

OMSORGSBÆREEVNEN BLE NÅDD I 2020. NÅ KOMMER REDUKSJONENE AV TILBUDENE TIL VÅRE INNBYGGERE.

I 2020 ble «godt nok» og «omsorgsbæreevnen nådd» nye ord som ble brukt. Det kan være fornuftig «å ta en fot i bakken» innført som et uttrykk for situasjonen i kommunen. Derfor tilføres følgende økonomiske midler:

- Innbyggerne får ikke de tjenester de har krav på etter lov, regel og forskrift slik som kommunen drives i dag.
- Helse og mestring mangler sykehjemsplasser og flere ansatte i tjenesteproduksjon. Tilføres 13 millioner.
- Skolen gir ikke elevene den undervisning de har krav på. Særlig gjelder det tilpasset undervisning for elever som trenger det. Tilføres 22,4 millioner.
- NAV greier ikke å ta imot de som trenger nødvendig hjelp og støtte. Særlig gjelder det de som lever under «fattigdomsgrensen» i kommunen. Det dreier seg om familier hvor det blant annet lever over 1100 barn. Tilføres 10,6 millioner.
- NAV sitt forslag til innsparingstiltak på 10 millioner kroner kan derfor ikke aksepteres politisk i det hele tatt. NAV sin drift må analyseres nærmere.
- Kultur og Idrett sin økonomiske ramme tilføres 4,6 millioner.
- Det er nå over 2600 arbeidssøkende i kommunen. Det er en verre situasjon enn det vi hadde på 90 tallet. Året 2021 blir et unntaksår når det gjelder kommunal virksomhet.
- Omstilling vil ta tid

DET ER FRA ADMINISTRATIVT HOLD GJENNOM ULIKE ANALYSER GJORT EN BRED OG GOD REDEGJØRELSE OM HVORFOR DET HAR SKJEDD.

HVA KAN MOTVIRKE DET SOM HER HAR FUNNET STED NÅ OVER ET ANTALL ÅR?

1. POLITISK LEDELSE MÅ IGJEN TA ANSVARET FOR AT TOMTE OG BOLIGPOLITIKKEN BLIR GJENREIST I KOMMUNEN.

2. POLITISK LEDELSE MÅ LIKESÅ TA HOVED ANSVARET FOR NÆRINGSPOLITIKKEN.

3. POLITISK LEDELSE BRUKER ALT FOR MYE TID PÅ Å BEHANDLE UTREDNINGER, RAPPORTER OG ANALYSER SOM BARE KONSTANTERER DET FAKTISKE FORHOLDET.

4. POLITISK LEDELSE HAR ET PENGEFORBRUK SOM LANGT OVERSTIGER DET SOM ER FORSVARLIG PÅ INVESTERINGSSIDEN. INVESTERINGENE REDUSERES DERFOR MED 1000 MILLIONER KRONER I 4-ÅRS PERIODEN.

5. POLITISK LEDELSE HAR TIL NÅ IKKE INNSETT AT KURSEN SOM ER FULGT I FLERE ÅR HAR STOPPET MULIGHETEN TIL Å SKAPE DE VERDIER SOM ER NØDVENDIG FOR ETT LOKALSAMFUNN SOM NÅ ER I STAGNASJON.

HVA SKAL TIL FOR AT DENNE SITUASJONEN NÅ BLIR ENDRET SLIK AT PERSONER OG VIRKSOMHETER FLYTTER TIL KOMMUNEN FOR AT NY VEKST KAN FINNE STED?

DET MÅ VELGES ET POLITISK UTVALG SOM HAR SIN HOVEDOPPGAVE Å FÅ TING GJORT, SLIK AT EN KAN GÅ FRA UTREDNINGER TIL HANDLING.

KOMMUNEN KAN IKKE BARE VENDE PÅ AT TING KAN SKJE FOR Å HÅPE PÅ DET BESTE. DET SKAPER IKKE UTVIKLING SOM SÅRT TRENGS I HALDEN.

HELSE OG MESTRING

- Halden kommune trenger flere plasser for heldøgns plasser. I den sammenheng ønsker vi at Karrestad tas i bruk når Helsehuset er ferdig ombygd våren 2022.
- Det settes av mer midler til aktivitet for demente.
- Omsorgslønnen for de som tar seg av sine nærmeste er fortsatt for lav i forhold til de de retningslinjer som er anbefalt fra sentrale myndigheter. Det er anbefalt at omsorgslønnen skal knyttes til laveste tariff for avlønning av hjelpepleier/omsorgsarbeider med en timelønn på 179.86. Dette vil medføre en merkostnad på ca. 2,4 millioner på årsbasis. Lønnen for de som utførere dette arbeidet justeres opp til dette nivået fra 1.6. 2021. Det er ikke riktig at disse personene som utfører disse oppgavene skal være «underbetalt» slik det nå skjer. Dette forholdet bør ikke det politiske nivået i kommunen akseptere, derfor denne endringen.
- Kommunen utarbeider en plan for et utvidet legekontor i Tistedal slik at det som er vedtatt blir gjennomført.
- Det aksepteres ikke den form for innsparing som er foreslått i kommunaldirektørens forslag på side 127.
- Følgende foreslåtte innsparingstiltak i kommunalavdeling helse og mestring iverksettes ikke: Trygghetsalarmer og sensorikk, helsehuset på

Karrestad, nedleggelse av flykningshelseteam, nedbemanning 4. avd, matlevering til kommunal avlastning og digital kantine.

- Det tilføres mere midler til kommunalavdeling helse og mestring med budsjettforslaget fra pensjonistpartiet.

UNDERVISNING OG OPPVEKST

- Igangsetting av OS-prosjektet stoppes. Det utredes i 2021 hva som er riktig i forhold til hele skolestrukturen i kommunen.
- Følgende innsparingstiltak fra kommunedirektøren iverksettes ikke: Nedleggelse av Bjørklund og Karrestad barnehage, reduksjon i bruken av assistenter, reduksjon i lønnsutgifter ved skole og miljøsenteret, redusert ledelsesressurs i barnehagene, skysstilbudet til Os skole, reduksjon i familietjenesten, redusering av ledelsesressurs i grunnskolen, rutiner som gjelder gjesteelever, spesialpedagogisk team, barnehage/drøftingsteam og redusering i undervisningsmateriell.
- Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst får tilført mere midler med Pensjonistpartiets budsjettforslag.

Samfunn og samskaping

- Innsparingstiltak som rammer de som har det vanskeligst fra før skal ikke iverksettes. Det vises i den sammenheng til side 159 og side 160 i kommunedirektørens forslag til budsjett. Pensjonistpartiet er ikke imot at det brukes mindre midler i sosialhjelp hvis flere får mulighet til selv å få lønnet arbeid. Man kan ikke starte med å kutte i tilbudet som blir gjort i kommunedirektørens forslag. Kutt i økonomisk sosialhjelp, kutt i jobklubber for unge under 30 år, kutt i kartleggingsteam og reduksjon i HKK iverksettes ikke.
- Det settes i gang boligbygging for vanskeligstilte.
- Det blir fra 1 juni innført en prøveordning ut 2021 hvorav barnetrygden blir holdt utenfor økonomisk sosialhjelp i kommunen. Det er for å lette situasjonen økonomisk for alle vanskeligstilte barnefamilier og ikke minst de som lever under fattigdomsgrensen i kommunen.

- Det innføres ikke «gjengs leie» fra 2021 før dette har vært oppe til politisk behandling hvor flest mulig av de konsekvenser for de som berøres er langt mere avklart. Det forutsettest at denne avklaringen skal skje i første kvartal 2021. Det er opplyst fra administrasjonen at om denne ordningen innføres så vil det belaste de som kommer inn under denne nye ordningen med et samlet utgiftsbeløp på mellom 3,5 til 4,0 millioner kroner pr. år. Når ordningen blir gjennomført fullt ut om 3 år vil beløpet øke til ca. 5,2 millioner kroner.
- Kutt i transport til funksjonshemmede reverseres.
- Det gis muligheter for at ferie kan tas også utenfor egen kommune får de som mottar avlastning.
- Det bevilges 2 millioner kroner fordelt på Kulturskolen, Domino og Rockehuset.
- Berg idrettslag får utbetalt kr 1,75 millioner som kommunen har holdt igjen tidligere.
- Halden kirkelige fellesråd får tilført mer midler slik at kirker kan holdes åpne og at kirkegårdene blir ivaretatt. Det bevilges 15 millioner kroner til fellesrådet.
- Halden Turist får tilført nødvendige midler slik at de kan opprettholde driften.
- Idrettshall Tistedal. Bevilgede midler overføres uten opphold slik at planlagt utvidelse kan iverksettes.
- Det utarbeides en avtale med Amcarklubben for bruk av Fiskebrygga onsdager i sommerhalvåret.

MILJØTILTAK

- Trafikkløsning i Elvegata, Fylkesvei 22 mot Idd må finne sin løsning i forhold til myke trafikanter. En konsekvens av satsningen på Iddesiden med blant annet nye Kongeveien skole på Risum og utbygging i boligområder er at trafikkmønsteret må endres. Det er et klart ønske og en målsetting å redusere biltrafikken på fylkesvei 22 gjennom Elvegata og Wiels plass i tillegg til å bevare det historiske bymiljøet i Elvegata under festningen. Med økt trafikk mot et utvidet områdesentrum på Risum er det i sentrumsplanen foreslått å bygge tunneller for å få på plass

ett ringveisystem i sentrum. Det er også et viktig ledd i å frigjøre areal til økt gang- og sykkelvei samt trygge skoleveier. Utredning foretas i 2021.

- Videreføring av gang/sykkelvei til Tistedal fra avkjøring Fosseveien planlegges. Det igangsettes i 2021.

TEKNISK SEKTOR

- Arealplanarbeidet stoppes og den vedtatt arealplanen fra 2011 videreføres.
- Tidligere avviste reguleringsplaner for boligområder tas opp til behandling i kommunestyret uten opphold slik at boligområdene på Oreid, Leiren og Gimle kan bli byggeklare.
- Det skal utredes hva som fordeles på selvkost – området og hva som er en kostnad på en generell kvalitetshevning når vann og avløps prosjektene blir gjennomført i sentrumsområdene.
- Det er avsatt midler til planfri kryssing ved riksveien på Risum for elevene som har sin skolevei til Kongeveien skole. Det forutsettes at dette prosjektet gjennomføres så raskt som mulig i 2021.
- Det planlegges og tilrettelegges for at veiutbygging blir gjennomført fra Odde Bro over Sollihøyda via Brekkerød til Rokkeveien slik at biltrafikken som i dag belaster store boligområder i sentrum kan avlastes betydelig. Prosjektet ligger inne i vedtatt arealplan som en del av den overordna planløsningen for å bedre bomiljøet i store områder i kommunen.
- Det er oppsiktsvekkende at det er gjennomført store utbyggingsprosjekter i sentrumsnære byområder som Tyske/Hollenderen uten at dette er politisk avklart på forhånd. Det er opplyst fra administrasjonen at det til nå er lagt ned ca. 13,7 millioner i området hvorav 6 til 7 millioner er knyttet til Tyska. Saken tas opp til politisk behandling slik at videre framdrift av hva som skal skje i dette området blir politisk avklart så raskt som mulig.
- Tempoet i utbyggingen/rehabiliteringen av vann og avløpsutbyggingen i kommunen skyves noe ut i tid med blant annet grunnlag i de store avgiftsøkninger som nå blir påført den enkelte boligeier og næringslivet forøvrig. Det vil derfor foretas en bred gjennomgang hva som er helt nødvendig og hva som kan tas over flere år. Plan for dette utarbeides av hovedutvalget i første kvartal 2021

Budsjettskjema 1A

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Rammetilskudd	-955 410 216	-985 108 000	-1 015 713 288	-1 036 173 974	-1 067 798 052	-1 100 664 863
Inntekts- og formuesskatt	-767 877 347	-795 573 000	-825 505 000	-839 869 000	-865 744 000	-892 635 000
Eiendomsskatt	-79 260 466	-69 341 000	-74 441 140	-72 441 140	-70 441 140	-68 441 140
Andre generelle driftsinntekter	-5 199 164	-4 184 000	-3 950 000	-2 850 000	-1 750 000	-650 000
Sum generelle driftsinntekter	-1 807 747 193	-1 854 206 000	-1 919 609 428	-1 951 334 114	-2 005 733 192	-2 062 391 003
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 628 500 524	1 675 958 179	1 725 835 666	1 733 493 795	1 777 431 794	1 825 194 793
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Sum netto driftsutgifter	1 744 142 526	1 791 570 982	1 841 448 469	1 849 106 598	1 893 044 597	1 940 807 596
Brutto driftsresultat	-63 604 668	-62 635 018	-78 160 959	-102 227 516	-112 688 595	-121 583 407
Renteinntekter	-10 917 954	-8 400 000	-8 900 000	-9 400 000	-9 900 000	-10 400 000
Utbytter	-9 722 098	-5 000 000	0	0	0	0
Renteutgifter	68 543 115	80 887 281	83 841 744	89 114 744	94 760 744	97 794 744
Avdrag på lån	84 841 190	103 283 000	117 807 101	127 269 000	141 930 000	148 877 000
Netto finansutgifter	132 744 253	170 770 281	192 748 845	206 983 744	226 790 744	236 271 744
Motpost avskrivninger	-115 642 002	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803
Netto driftsresultat	-46 502 417	-7 477 540	-1 024 917	-10 856 575	-1 510 654	-924 466
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	610 582	5 000 000	750 000	891 000	1 019 000	660 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 381 003	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	36 300 000	9 000 000	6 797 183	16 487 841	7 013 920	6 786 732
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	27 529 579	7 477 734	1 024 917	10 856 575	1 510 654	924 466
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-18 972 838	194	0	0	0	0

Budsjettskjema 1 B

Budsjettskjema 1B	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Fellesområder	25 626	0	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	90 280 117	90 589 364	94 295 143	92 809 773	96 181 773	99 094 773
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	675 639 116	692 960 132	721 401 610	726 032 610	743 738 610	760 358 610
Kommunalavdeling Helse og mestring	623 060 079	653 692 767	680 354 373	686 701 373	707 492 373	734 010 373
Kommunalavdeling Teknisk	86 895 893	101 949 020	87 179 101	88 758 101	91 055 101	90 410 101
Fellesfunksjoner	165 136 290	95 066 428	87 998 030	83 185 530	79 814 530	78 950 530
VAR og Havn	972 935	0	0	0	0	0
Samfunn og samskaping	177 269 452	176 748 286	189 655 690	191 054 689	194 197 688	197 418 687
Sum bevilgninger drift, netto	1 819 279 507	1 811 005 997	1 860 883 947	1 868 542 076	1 912 480 075	1 960 243 074
Herav:						
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Netto renteutgifter og -inntekter	24 245 737	25 887 281	25 887 744	25 887 744	25 887 744	25 887 744
Avdrag på lån	32 500	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Overføring til investering	609 065	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 401 274	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	59 650 953	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 628 500 524	1 675 958 179	1 725 835 666	1 733 493 795	1 777 431 794	1 825 194 793

Budsjettskjema B 3

Budsjettskjema B3	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Rammetilskudd	-955 410 216	-985 108 000	-1 015 713 288	-1 036 173 974	-1 067 798 052	-1 100 664 863
Inntekts- og formuesskatt	-767 877 347	-795 573 000	-825 505 000	-839 869 000	-865 744 000	-892 635 000
Eiendomsskatt	-79 260 466	-69 341 000	-74 441 140	-72 441 140	-70 441 140	-68 441 140
Andre skatteinntekter	-46 113	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-108 995 995	-52 915 813	-52 923 431	-51 823 431	-50 723 431	-49 623 431
Overføringer og tilskudd fra andre	-287 945 895	-237 477 167	-242 358 679	-242 358 679	-242 358 679	-242 358 679
Brukerbetaling	-63 421 797	-67 464 481	-68 691 674	-68 691 674	-68 691 674	-68 691 674
Salgs- og leieinntekter	-267 742 114	-276 519 257	-265 180 975	-278 580 975	-278 580 975	-278 580 975
Sum driftsinntekter	-2 530 699 944	-2 484 398 718	-2 544 814 187	-2 589 938 873	-2 644 337 951	-2 700 995 762
Lønnsutgifter	1 181 012 370	1 163 787 623	1 233 252 246	1 231 267 246	1 229 767 246	1 226 767 246
Sosiale utgifter	320 665 697	331 656 806	329 359 105	330 208 105	331 063 105	330 732 105
Kjøp av varer og tjenester	675 298 607	654 669 914	639 869 661	661 063 791	705 646 791	756 740 791
Overføringer og tilskudd til andre	174 513 192	156 036 554	148 559 413	149 559 412	149 559 411	149 559 410
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Sum driftsutgifter	2 467 131 867	2 421 763 700	2 466 653 228	2 487 711 357	2 531 649 356	2 579 412 355
Brutto driftsresultat	-63 568 077	-62 635 018	-78 160 959	-102 227 516	-112 688 595	-121 583 407
Renteinntekter	-10 917 954	-8 400 000	-8 900 000	-9 400 000	-9 900 000	-10 400 000
Utbytter	-9 722 098	-5 000 000	0	0	0	0
Renteutgifter	68 543 115	80 887 281	83 841 744	89 114 744	94 760 744	97 794 744
Avdrag på lån	84 841 190	103 283 000	117 807 101	127 269 000	141 930 000	148 877 000
Netto finansutgifter	132 744 253	170 770 281	192 748 845	206 983 744	226 790 744	236 271 744
Motpost avskrivninger	-115 642 002	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803
Netto driftsresultat	-46 465 826	-7 477 540	-1 024 917	-10 856 575	-1 510 654	-924 466
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	610 582	5 000 000	750 000	891 000	1 019 000	660 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 381 003	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	36 300 000	9 000 000	6 797 183	16 487 841	7 013 920	6 786 732
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	27 529 579	7 477 734	1 024 917	10 856 575	1 510 654	924 466
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-18 936 247	194	0	0	0	0

Budsjettskjema 2 A

Budsjettskjema 2A	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	413 174 850	625 728 160	357 951 000	449 890 000	343 515 000	92 050 000
Tilskudd til andres investeringer	3 566 988	0	4 680 000	11 030 000	230 000	650 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 720 466	1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
Utlån av egne midler	48 276 684	70 000 000	70 000 000	70 000 000	70 000 000	70 000 000
Avdrag på lån	18 128 175	19 500 000	21 000 000	22 000 000	22 000 000	22 000 000
Sum investeringsutgifter	485 867 163	716 278 160	454 681 000	553 970 000	436 795 000	185 750 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-44 238 562	-55 376 834	-42 095 100	-30 974 100	-42 683 000	-2 910 000
Tilskudd fra andre	-179 204 800	0	0	0	-80 000 000	-69 000 000
Salg av varige driftsmidler	-4 138 617	-10 000 000	-69 600 000	-60 000 000	-60 000 000	-50 000 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-22 888 078	-19 500 000	-21 000 000	-22 000 000	-22 000 000	-22 000 000
Bruk av lån	-236 975 869	-635 120 826	-329 935 900	-440 886 900	-242 131 000	-41 840 000
Sum investeringsinntekter	-487 445 926	-719 997 660	-462 631 000	-553 861 000	-446 814 000	-185 750 000
Videreutlån	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-610 582	-5 000 000	750 000	891 000	1 019 000	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	5 396 832	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-1 087 021	9 000 000	7 200 000	-1 000 000	9 000 000	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	3 699 228	4 000 000	7 950 000	-109 000	10 019 000	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	2 120 466	280 500	0	0	0	0

Budsjettskjema 2 B

Budsjettskjema 2B	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Fellesområder	0	1 300 000	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	946 125	940 000	17 440 000	13 940 000	7 440 000	1 000 000
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	5 500 418	13 342 000	14 500 000	3 500 000	0	0
Kommunalavdeling Helse og mestring	69 954 090	11 956 000	25 650 000	45 750 000	2 500 000	2 500 000
Kommunalavdeling Teknisk	86 008 822	285 248 650	151 861 000	299 200 000	209 575 000	15 050 000
Fellesfunksjoner	0	1 750 000	0	0	0	0
VAR og Havn	184 992 837	306 241 510	147 500 000	85 500 000	74 000 000	73 500 000
Samfunn og samskaping	918 575	4 950 000	1 000 000	2 000 000	50 000 000	0
Org. oppsett mangler	64 853 984	0	0	0	0	0
Sum 2B	413 174 850	625 728 160	357 951 000	449 890 000	343 515 000	92 050 000

Budsjettvedtak

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024 - Pensjonistpartiet

Forslag til vedtak:

1. Pensjonistpartiets budsjett for 2021 og økonomiplanforslag for 2021-2024 vedtas i henhold til Budsjettskjema 1A, 1B, B3, 2A og 2B samt vedlagte budsjettdokument.
  2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere ressursene innenfor hvert område i budsjettskjema 1B. I tillegg gis Kommunedirektøren fullmakt til å justere budsjettet mellom områdene i budsjettskjema 1B når det gjelder justeringsbehov av teknisk karakter, og som ikke påvirker tjenestene eller tjenestetilbudet. Øvrige budsjettjusteringer mellom sektorene legges frem for formannskap og kommunestyre etter innstilling fra Kommunedirektøren.
  3. Kommunedirektøren skal påse at rammer og vedtak følges opp og rapporterer tertialvis sektorenes økonomi til formannskap og kommunestyre.
  4. Formannskapet disponerer investeringsbudsjettet, innenfor tildelt ramme, i henhold til budsjettskjema 2B.
  5. Halden kirkelige fellesråd gis et driftstilskudd på 15,0 mkr for 2021.
  6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp lån på til sammen 329.935 millioner kr. VAR-lån utgjør 147.000 millioner kr av den totale lånesummen. Lånene avdras med en vektet avdragstid sett opp mot objektenes levetid. Startlån utgjør 70 millioner kr av den totale lånesummen og tas opp i henhold til Husbankens retningslinjer, primært med en avdragstid på 20 år.
  7. Trekkrettighet i bank beholdes på 150 millioner kr i 2021.
  8. Halden kommune skriver ut eiendomsskatt på faste eiendommer, inkludert tomter, i hele Halden kommune for skatteåret 2021 jf. eiendomsskattelovens §§2 og 3 bokstav a. Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4). Det skrives også ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med tre syvendedeler til fire syvendedeler i 2021 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punkt).
- Halden kommunestyre vedtok at kommunen gjennomfører alminnelig omtaksering for eiendomsskatt i 2020 for samtlige faste eiendommer jf. eskl. § 8-a-3 nr. 2 med virkning fra skatteåret 2021. Formannskapet vedtok i møte 30.04.20 at man for 2021 skulle bruke Skatteetatens formuesverdier/boligverdi som grunnlag for boligeiendommer, og at eiendommer som ikke har dette skal takseres av kommunen. Denne omtakseringen er pågående, og nye takster iverksettes fra skatteåret 2021.
- For utskriving av skatt på boligeiendommer benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet jf. eskl. § 8 C-1. For øvrige faste eiendommer gjennomføres allmenn kommunal taksering jf. eskl. § 8 A-2 og 8 A-3.

Det tas således forbehold om justering av skattesatsene, bunnfradrag og øvrige bestemmelser foreslått nedenfor i forhold til nye eiendomsskattetakster etter fullført omtaksering.

Før øvrig gjelder (jf. eiendomsskattelovens § 10) følgende for utskrivningen av eiendomsskatt for året 2021:

- a. Med de unntak som er nevnt under skal skattesatsen etter eskl. § 11 være 7 promille av den fastsatte takstverdien.
- b. Med hjemmel i eskl. § 12, bokstav a, skal skattesatsen for «bustadelen i eiedomar med sjølvstendige bustaddelar» og fritidseiendommer være 4 promille av takstverdien. Ubebygde tomter beskattes med 4 promille av takstverdien jf. eskl. § 12, bokstav b.
- c. I tillegg gis etter eskl. § 11, annet ledd, et bunnfradrag på 250 000 kr for hver selvstendig boenhet i boliger (herunder fritidseiendommer) i faste eiendommer som ikke blir brukt i næringsvirksomhet.
- d. Etter eskl. § 7 kan som tidligere, etter nærmere søknad og vedtak for den enkelte eiendom, fritas eiendommer etter dennes bokstav a) «eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten» og dennes bokstav b) «bygning som har historisk verdi».
- e. Etter eskl. § 5, bokstav a, fritas eiendom som Staten eier så langt eiendommen har historiske bygg eller anlegg gjennom fredningsvedtak jf. Lov om kulturminner.
- f. Etter eskl. § 5, bokstav h, skal fritas «eigedom som vert driven som gardsbruk eller skogbruk». For slike eiendommer gjelder dog at det skal svares eiendomsskatt forvåningshus, kårbolig, med garasjer og uthus, og passende tomt. Eiendomsskatten for dette svares etter samme satser og regler som for boligeiendommer.
- g. Kommunens skattetakstvedtekter.

9. De gebyrsatser som fremkommer i gebyrregulativer/forskrifter som er vedlagt dette dokument vedtas.

10. Kommunale avgifter skrives ut i 4 terminer i 2021, med forfall 20. mars, 20. mai, 20. september og 20.november.

11. Eiendomsskatten skrives ut samtidig med kommunale avgifter